

OPPILAIKEN VIIHTYVYYS YRITYSKYLÄ-OPPIMISYMPÄRISTÖSSÄ

Erika Ahola

Opinnäytetyö
Lokakuu 2013

Yrittäjyyden kehittämisen koulutusohjelma
Tiimiakatemia

JYVÄSKYLÄN AMMATTIKORKEAKOULU
JAMK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tekijä Ahola Erika Agnes Maria	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 28.10.2013
	Sivumäärä 30	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ( ) saakka	Verkkojulkaisulupa myönnetty (x)
Työn nimi Oppilaiden viihtyvyys Yrityskylä-oppimisympäristössä		
Koulutusohjelma Yrittäjyyden kehittämisen koulutusohjelma		
Työn ohjaaja Toivanen Heikki		
Toimeksiantaja Suomen Taloudellinen tiedotustoimisto		
Tiivistelmä <p>Yrittäjyyskasvatus, aktiivinen kansalaisuus sekä talous- ja työelämätaidot ovat haluttuja sisältöjä opetuksessa niin vanhemmille kuin nuoremmillekin oppilaille. Työkaluja opetuksen toteutukseen on vain vielä hyvin vähän. Taloudellisen tiedotustoimiston omistama ja koordinoima konsepti yrityskylä tarjoaa alakoululaisille puitteet talous- ja työelämätaidojen oppimiseen leikin varjolla. Yrityskylä on suunnattu alakoulun 5.-6.-luokkalaisille aktiivisena oppimisympäristönä talous- ja työelämätaidojen oppimiseksi.</p> <p>Tämän opinnäytetyön on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jonka toimeksiantajana oli Taloudellinen tiedotustoimisto. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Yrityskylä-oppimisympäristössä oppilaiden viihtyvyyttä peilaten heidän kokemuksiaan ja mielipiteitään oppimisympäristön rakenteesta. Tutkimuksen pohjalta pyrkimyksenä oli parantaa oppilaiden viihtyvyyttä ja tehostaa tätä kautta heidän oppimistaan. Tutkimukseen osallistui 249 alakoulun 5.-6.-luokalla olevaa oppilasta. Tutkimuksen oppilaat olivat Pohjanmaalta, pääsääntöisesti Seinäjoen alakouluista.</p> <p>Tutkimustulosten mukaan oppilaat olivat melkein 100 % tyytyväisiä yrityskyläpäivään ja huomattavia muutoksia ei tarvitse tehdä, jotta tyytyväisyystulokset saadaan yltämään 100 %. Tutkimuksen mukaan 80 % oppilaista ovat arvioineet päivän kiitettävillä arvosanoilla. Hyvän arvosanan on antanut 18 % oppilaista ja välttävän 1,2 %. Kiitettävään ja hyvään arvosanaan johti mieleisen ammatin harjoittaminen, tutoreiden ja juontajien antama ohjaus ja tieto sekä leikki opetusmenetelmänä. Välttävän arvosanan antaneet olivat pettyneitä siihen, etteivät he päässeet haluamiinsa ammatteihin Yrityskylässä. Jatkotutkimuksena olisikin tärkeä selvittää mitä ammatteja lapset haluaisivat yrityskylässä olevan.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Yrittäjyys, oppimisympäristö, oppiminen		
Muut tiedot		

Author Ahola Erika Agnes Maria	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 28.10.2013
	Pages 30	Language Finnish
	Confidential ( ) Until	Permission for web publication (x)
Title Student satisfaction at the Entrepreneurship Society		
Degree Programme Entrepreneurship Development Programme, Team Academy		
Tutor Toivanen Heikki		
Assigned by Suomen Taloudellinen tiedotustoimisto		
Abstract <p>Entrepreneurial education, active citizenship together with economic and working life skills are sought-after educational contents for both older and younger students. However there are limited tools to carry this out in educational contents. Yrityskylä is a concept owned and co-ordinated by the Economic Information Office that offers primary school students settings to learn economic and working life skills through play. The concept is directed to 5th and 6th grade primary school students as an active learning environment to acquire the needed economic and working life skills.</p> <p>This is an investigative thesis which was commissioned by the Economic Information Office. Purpose of this thesis was to examine students' satisfaction in the Yrityskylä learning environment by reflecting their experiences and views on the structure of the learning environment. The aim was on the basis of this study to improve the students' satisfaction and thereby enhance their learning. The study involved 249 5th and 6th grade primary school students. Research students were from South Ostrobothnia, mainly from the primary schools in the city of Seinäjoki.</p> <p>The research results showed that the students were almost 100% satisfied with the Yrityskylä day, and significant changes were not required for their satisfaction results to reach up to 100%. The research found that 80% of students evaluated the day with excellent ratings. 18% of the students gave a good rating and 1.2% of the students an inadequate rating. The excellent and good ratings were a result of meaningful employment, guidance and information shared by the tutors and hosts, as well as play as a teaching method. The ones that gave an inadequate rating were disappointed that they did not reach their preferred profession in Yrityskylä. A further study would be required to find out what professions kids would want Yrityskylä to offer.</p>		
Keywords Enterprise, learning environment, learning		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	3
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	5
3	TEORIAA TEKEMÄLLÄ OPPIMISESTA.....	6
3.1	Oppimisympäristöt.....	6
3.2	Yrittäjyysoppiminen	10
3.3	Opettajan rooli.....	13
3.4	Valmentajan rooli.....	14
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	16
4.1	Tutkimuksen rajaus	16
4.2	Tutkimuksen luotettavuuden arviointia	17
4.3	Yrityskylän palautekysely	20
4.4	Analyysimenetelmä	21
5	TUTKIMUSTULOKSET	21
6	POHDINTA.....	25
	LIITTEET	30
	Liite 1. Palautekysely yrityskylästä.....	30

TAULUKOT

KUVIO 1. Yrityskylä-opintokokonaisuus.....	4
KUVIO 2. Kysymys 18. Arvosanani Yrityskylä-päivälle kokonaisuudessaan	22
KUVIO 3. Arvio seuraavia	23

1 Johdanto

Suomalaiset ammattikorkeakoulut ja ammattiopistot ovat jo vuosia panostaneet tekemällä oppimiseen yhtenä oppimisen metodina. Osuuskunnat, harjoitusyritykset ja projektityöt ovat tuttuja jo monelle opiskelijalle ja tukirahoja erilaisille hankkeille myönnetään paljon.

Yrittäjyyskasvatuksen lisäksi aktiivinen kansalaisuus ja talous- ja työelämätaidot ovat haluttuja sisältöjä myös nuoremmille oppilaille, mutta työkaluja opetuksen toteuttamiseen on vielä hyvin vähän. Keväällä 2010 uusi oppimisympäristö Yrityskylä aloitti toimintansa Helsingin Tekniikan museolla. Yrityskylä tarjoaa alakoululaisille puitteet talous- ja työelämätaidojen oppimiseen leikin varjolla. Postinjakajat, toimitusjohtajat, myyjät, pankkitoimihenkilöt ja kymmenet muut nuoret ammatinharjoittajat pyörittävät päivän ajan noin 500 neliöstä kaupunkia, jossa pankkikortin käyttö, verojen maksaminen ja äänestäminen ovat osana kaupungin aktiivista toimintaa. (Olkinuora 2011.)

Yrityskylä on Taloudellisen tiedotustoimiston omistama ja koordinoima konsepti talous- ja työelämätaidojen opetukseen alakoululaisille. Taloudellinen tiedotustoimisto on voittoa tavoittelematon organisaatio, joka tekee Elinkeinoelämän keskusliiton nuorisoviestintää. Osana TAT-ryhmää, sen tavoitteena on parantaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä koulutuksen ja viestinnän keinoin. Taloudellinen tiedotustoimisto vastaa TAT-ryhmän koulutus- ja uravalintoja tukevasta viestinnästä. (Yrityskylä 2013.)

Yrityskylä on alakoulun 5.-6.-luokkalaisille suunnattu aktiivinen oppimisympäristö talous- ja työelämätaidojen opetukseen. Se on noin 500-neliöinen siirrettävistä seinäelementeistä rakennettu kaupunki, jossa on 15 eri yrityksen ja julkisen palvelun

toimitilat. Yrityskylässä oppilaat ovat töissä, saavat palkkaa ja toimivat kuluttajina ja kansalaisina omassa kaupungissaan. (Yrityskylä 2013.)

Yrityskylä-konsepti käsittää sekä Yrityskylä-opintokokonaisuuden että Yrityskylä-oppimisympäristön. Yrityskylä-opintokokonaisuus sisältää yksipäiväisen opettajien koulutuksen, oppimateriaalin 10 oppitunnin pitämiseen, päivän Yrityskylässä sekä jälkirefleksioon. Opettajan pitämien oppituntien aikana käsitellään muun muassa seuraavia aiheita: mitä on talous, miksi veroja maksetaan, miksi pankkeja on olemassa ja miksi yritykset mainostavat. Oppituntien aikana oppilaat harjoittelevat myös työnhakua, jolloin he hakevat töihin haluamaansa ammattiin Yrityskylässä. (Okinuora 2011 & Yrityskylä 2013.)

KUVIO 1. Yrityskylä-opintokokonaisuus

(Taloudellinen tiedotustoimisto, 2010)

Yrityskylä-oppimisympäristö käsittää fyysisesti rakennetun kylän, jossa noin 70 oppilasta toimivat omissa ammateissaan päivän ajan. Päivä Yrityskylässä alkaa klo 9.30 ja päättyy klo 14.00. Saapuessaan oppilailla on tiedossaan oma ammatti, jossa he toimivat päivän ajan. Oppilaiden toimintaa Yrityskylässä ohjaavat tehtävään koulutetut tutorit. (Opettajan opas 2011.)

Sittemmin Yrityskylän toiminta on laajentunut valtakunnalliseksi ja nyt Yrityskylässä vierailee noin 16 000 oppilasta vuosittain. Vuonna 2011 Yrityskylä on vierailut Kuopiossa, Helsingissä ja Seinäjoella, josta tämäkin tutkimus on koostettu. Vuonna 2012 yritys kylä vakiintui Helsingin ja Itä-Suomen osalta, sekä tammikuussa se vieraili Turussa ja Tampereella. Tällä hetkellä Yrityskylä-rakenteita on kolme kappaletta ja syksystä 2013 toimii yritys kylä jo Tampereen, Varsinais-Suomen ja pohjanmaan alueella omilla yritys kylillä. Tämän lisäksi yritys kylä vierailee vuoden 2013–2014 aikana kahdella muulla paikkakunnalla. Yrityskylän toiminnan ja sen kehittymisen on mahdollistanut osittain yhteistyötahot ja sponsorit, sekä kunnat, yritykset ja säätiöt. Yrityskylä konseptia pyritään parantamaan ja laajentamaan vuosi vuodelta ja tästä syystä syntyi tarve opinnäytetyössä tehtävälle tutkimukselle. (Olkinuora 2011. & Yrityskylä 2013.)

2 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimusongelmat

Opinnäytetyö on Taloudellisen tiedotustoimiston toimeksianto. Tutkimuksen tavoitteena on parantaa oppilaiden viihtyvyyttä Yrityskylä-oppimisympäristössä ja tehostaa tätä kautta heidän oppimistaan. Vaikka asiakkaan mukaan palaute Yrityskylästä on ollut todella positiivista niin oppilaiden, opettajien kuin sidosryhmienkin taholta, tekevät he konseptin parissa jatkuvaa kehitystyötä. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on osoittaa konseptin kehityskohteet oppilaiden näkökulmasta, heidän antamiin arvosanoihin viitaten. Mielekäs oppiminen jättää syvemmän muistijäljen ja aktiiviset, useita aivolohkoja stimuloivat oppimisympäristöt ottavat hyvin huomioon erilaiset oppijat. (Prashnig 2000, 23–24.)

Koska Yrityskylän kohderyhmä on niin nuorta ja käsiteltävät asiat haastavia (talous, sen toiminta ja erilaiset käsitteet) pitää vaikeasti ymmärrettävätkin asiat saada esitettyä mahdollisimman yksinkertaisella ja selkeällä tavalla, jotta yhteinen ymmärrettävä työskentelytapa oppilaiden kanssa syntyy. Asiakkaan toiveesta Yrityskylän toimintaa lähdettiin tutkimaan nimenomaan oppilaiden näkökulmasta, peilaten heidän kokemuksiinsa ja mielipiteisiinsä oppimisympäristön rakenteesta, eli toiminnastaan Yrityskylässä. Samanaikaisesti toteutetaan kysely myös opintokokonaisuutta toteuttaville opettajille, mutta heidän vastauksensa tullaan rajaamaan pois tästä kyseisestä tutkimuksesta. Opettajille toteutettavassa kyselyssä keskitytään enemmän opintokokonaisuuden sujuvuuteen, oppimateriaaliin ja pedagogiseen näkökulmaan, jota asiakas tulee itse hyödyntämään omassa kehitystyössään. Tutkimuksen rajausta on pohdittu tarkemmin ”Tutkimuksen rajausta” -kappaleessa.

3 Teoriaa tekemällä oppimisesta

3.1 Oppimisympäristöt

Oppimisympäristö on kokonaisuus, mikä pitää sisällään kaiken sen, missä oppija vaikuttaa. Käytännössä se on siis fyysisen ympäristön, psyykkisten tekijöiden sekä sosiaalisten suhteiden kokonaisuus jossa oppiminen tapahtuu. Tähän ryhmään kuuluvat opettajat, ohjaajat, oppijat, harjoittelupaikka, käytännön tilat, koti, toimintamuodot, vapaa-ajan viettopaikat, oppimislähteet sekä koulu. On tärkeää, että oppimisympäristö tukisi oppijan opiskelumotivaatiota ja tiedonhalua. Oppimisympäristön on tarkoitus tarjota jatkuvaa haastetta ja ongelmaa oppijalle, mikä taas tukee ja kasvattaa oppijan kasvua, oppimista. (Helankorpi & Suonperä 1995.)

Oppijan tukeminen oma-aloitteisuuteen ja aktiivisuuteen on myös keskeinen tehtävä kuvattaessa oppimisympäristöä. Erilaisten oppimisympäristöjen merkitys korostuu, kun pohdimme asiaa yksilöiden kannalta. Oppimisympäristön tarkoitus on tukea yksilöllisen oppijan oppimistapoja ja muuntautua siten, että se toimii myös ryhmätyökentelyä tukevana ympäristönä. On selvää, että sama oppimisympäristö ei palvele tasavertaisesti koko oppilasryhmää, sillä se muodostuu erilaisista yksilöistä. Haasteena onkin lisätä oppimisympäristöön sellaisia elementtejä, jotka tukevat kaikkien oppilaiden oppimista sekä yksilöinä, että ryhmässä. (Prashnig 2003, 71-72, 43, 23.)

Perinteinen luokkahuone on esimerkki yhdestä oppimisympäristöstä, sen muuttaminen yksilöjä tukevaksi ympäristöksi on tärkeää, kun halutaan saada entistä parempia tuloksia oppimisessa. Lähtökohtaisesti tärkeässä asemassa on se, että yksi oppii kirjoittamalla, toinen kuuntelemalla ja kolmas tarvitsee virikkeellistä oppimista. Tehokkaan oppimisen saavuttamiseksi pitää ottaa huomioon ryhmän oppimistapa ja erilliset yksilöt. Haasteena tässä on se, miten nämä huomattavasti toisista eroavat oppimistavat saadaan yhdistettyä yhteen oppimisympäristöön. (Hiltunen 1996, 5,17.)

Oppimisen yksi lähtökohta pitää kuitenkin muistaa; jokainen lapsi tarvitsee työrauhan, oli hänen oppimistyylinsä mikä tahansa. Tänä päivänä oman haasteensa oppimisympäristön luomiselle, tuo myös suuret ja enenevissä määrin kasvavat luokkakoot. Yhdellä opettajalla on vastuullaan monta oppijaa, minkä vuoksi yksilön huomioon ottaminen ja tukeminen ovat haasteellista. Työrauhan takaaminen asettaa tietyt rajoitukset suurien luokka-kokojen lisäksi, sillä nykypäivänä harvalla koululla on taloudellisesti mahdollista järjestää eri tiloja erilaisille oppijoille.

Koulu oppimisympäristönä onkin luonnollisesti oppimisen kannalta vaikuttava, sillä oppija viettää siellä oleellisen suuren ajan elämästään. Oppimisympäristönä koulu on jatkuva kehityskohde, jotta se pystyy vastaamaan yhä laajemmassa määrin enenevään ja muuttuvaan kohderyhmään. Tämän vuoksi oppijan oma-aloitteellisuutta ja

kokeilumieltä vahvistavat oppimisympäristöt olisivatkin äärimäisen tärkeitä kouluympäristössä. Oppijan kannustaminen hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja osaamistaan koulumaailmassa on tärkeää, sillä se antaa intoa ja tukea, sekä pitää mielenkiinnon oppimiseen yllä.

Nykypäivänä yhtenä haasteena on myös oppijan mielenkiinnon säilyttäminen, sillä oppilaat ovat yhä enenemän tutustuneet esimerkiksi pelimaailmaan ja älypuhelimien kautta ladattuihin sovellutuksiin. Oppilailta on käytössään toinen toistaan mielenkiintoisempia keinoja ja malleja oppia uusia asioita ja näin ollen perinteiset oppimismenetodit eivät pysty vastaamaan tähän kysyntään, mihin lapset ovat jo tottuneet. Mielenkiinnon säilyminen oppimisprosessin aikana on haastavaa ja se myös asettaa opettajan mielikuvitukselle uudet rajat. Mielenkiintoisten ja motivoivien työtapojen keksiminen on nykyajan kiireisessä aikataulussa vaikeaa, sillä yhden opettajan työaika on rajallinen koskien suunnittelua ja toteutusta. Yhden opettajan resurssien käyttäminen pelkkään mielenkiintoisten ja motivoivien työtapojen suunnitteluun on mahdottomuus tässä ajassa, sillä yhä kiristyvässä koulumaailmassa ajankäyttö on hyvin tarkkaan laskettu. (Hiltunen 1996, 17. & Heinonen, Hytti & Tiikkala 2011, 200-201, 204)

Yhtenä tärkeänä näkökulmana ovat myös sosiaaliset suhteet ja verkostojen luominen. Erilaiset oppimisympäristöt pyrkivät kasvattamaan myös näitä taitoja, sillä ne ovat nykypäivää yhä enenevässä määrin ja näiden taitojen hallitseminen antaa tulevaisuudessa paremmat mahdollisuudet työllistymiseen ja liike-elämään. Verkostojen solmimisen taitoa voi tuskin koskaan aliarvioida, sillä sen merkitys tulevassa työelämässä on äärimäisen suuri jo pelkän työpaikan saannin kannalta. Tänä päivänä on enää harvoja työpaikkoja, joihin työntekijät valikoituvat puhtaasti pelkkien hakemusten ja haastattelujen perusteella, vaan paikat tulee täytetyksi sosiaalisten verkostojen kautta.

Sosiaalisuuteen tukeva ympäristö on oppijan tulevaisuuden kannalta hyvin oleellinen ja sen harjoittaminen turvallisessa ympäristössä on luonnollista ja helppoa. Tulevaisuudessa kouluoppimisympäristö tulee varmasti muistuttamaan yritysmaailman tyyppistä palveluyritystä, missä toimitaan laajassa vuorovaikutuksessa. Toimivan oppimisympäristön tarkoitus on muodostaa tehokas kanssakäyminen oppijan ja oppimisympäristön välille, sillä se on jatkuvan oppimisen perusedellytys oppimaan oppimiselle. (Hiltunen 1996, 5.)

Helankorven mielestä hyvin palveleva oppimisympäristö mahdollistaa erilaiset oppimisprosessit ja nykyaikaiset oppimistavat (Helankorpi 1995, 5.) Erilaiset virikkeet ja mahdollisuudet ovat oppimisympäristön tarkoitus ja näin ollen opettajan/ohjaajan tehtäviin kuuluukin sopivien virikkeiden ja mahdollisuuksien löytäminen omalle ryhmälleen.

Tekemällä oppiminen

Termi tekemällä oppiminen viittaa siihen, että otetaan mallia toiminnan näyttäjistä, sekä kokeillaan itse onnistumisia ja erehdyksiä. Pieni lapsi on hyvä esimerkki siitä, kuinka tekemällä oppiminen toimii parhaimmillaan. Käytäntö antaa lapselle mahdollisuuden erehdyksien ja erilaisten ongelmaratkaisujen kautta, oppia elämän perusasioita. Tekemällä oppiminen on jo kauan sitten todettu toimivaksi menetelmäksi yritys ja liike-elämässä, missä hiljainen tiedonsiirto on nykypäivää. (Vuorinen 2001, 179)

Tämän opetusmenetelmän suosio on yleistynyt myös koulumaailmassa, sillä se pysyy ottamaan yksilöllisen oppijan oppimistyylin paremmin huomioon. Käytännössä opetusmenetelmä on myös todettu erittäin tehokkaaksi, sillä se on oppijalle mielenkiintoinen ja haasteellinen oppimismuoto. Oppija pääsee kokeilemaan heti käytännössä opittua teoriaa eri keinoin, mikä motivoi jatkuvaan oppimiseen. Motivaation

löytyminen on äärimäisen tärkeää, kun kyseessä on nuori henkilö, joka ei vielä ymmärrä oppimisen tärkeyttä ja merkitystä. (Prashnig 2003, 71-72.)

Tekemällä oppimisen on todettu myös jäävän paremmin oppijan muistiin, sillä siihen liittyy myös muita konkreettisia muistoja harjoitteista. Oppijat kokevat tämän opetusmuodon miellyttäväksi ja mielenkiintoiseksi, koska pääsevät itse vaikuttamaan käytäntöön ja tapoihin.

Oma innokkuus ja kokeilemisen halu motivoivat pientä oppijaa etsimään haasteellimpiinkin tehtäviin ratkaisun. Erinäiset opetusmenetelmät tässä oppimismuodossa ovat laajat. Ne käsittävät mm. draaman, mielikuvitusharjoitteet, leikit, tehtävät sekä retket toimintamuotoihin. Oikeiden opetusmenetelmien löytäminen oppijakunnalle onkin mielikuvituksen käyttämisen ja rajojen löytämisen välillä. Kirjassaan Tuhat tapaa opettaa Vuorinen viittaa siten, että tekeminen on yksi tärkeimpiä keinoja opetuksen toteuttamisessa. (Vuorinen 2001, 180-181.)

3.2 Yrittäjyysoppiminen

Nykypäivänä yrittäjyysopinnot ovat yhä enemmän tulleet jokaisen opetusasteen piiriin jollakin tasolla. Yritysointoja ja tarpeellisen yritystiedon hallintaa pidetään koulu maailmassa äärimäisen tärkeänä ja sitä voidaankin jopa verrata lukutaidon hallintaan. Yrittäjyysopinnot ovat olleet osa Suomen koulujärjestelmää jo pitkään ja sitä on kehitetty useiden vuosien aikana, jotta siitä saataisiin tarpeeksi käytännöllinen Suomen opetusjärjestelmään. (Heinonen 2001, 11.)

Yritysoppiminen Suomen koulujärjestelmässä on kuitenkin koettu äärimäisen haastavaksi, sillä kaikki opetuslalla työskentelevät eivät koe opintoja millään tasolla tarpeelliseksi. Suurin osa kritiikistä koskee yrittäjyysopintojen eettisyyttä ja tarpeellisuutta, niitä ei nähdä kokonaisuutena vaan yksilöllisenä oppimissuuntauksena, missä

tarkoituksena on kannustaa kaikkia oppilaita yrittäjyyteen. Yksittäinen suuntaus niin vahvasti yrittäjyyteen nähdään sellaisena ongelmana, että koululaitoksen tarkoitus on kasvattaa jokainen oppija yrittäjäksi tai saada kiinnostumaan yrittäjyydestä jollain tasolla. (Heinonen 2011, 11.)

Yrittäjyysopinnot pitäisi kuitenkin nähdä kokonaisuutena, mikä vaikuttaa nuoren oppimisessa monella eri osa-alueella. Yrittäjyyteen liittyy vahvasti myös tiimioppiminen ja sosiaalisten taitojen karttuminen. Opintojen on myös todettu vahvistavan nuorten päivittäisiä ongelmanratkaisutaitoja, epävarmuuden sietokykyä ja muutoksien kohtaamista. Nuoren kehittyminen vahvaksi sosiaalisten taitojen taitajaksi ja tiimityöskentelijäksi on nykypäivän työelämässä vähintäänkin vaadittavaa, kun työskentely tapahtuu yhä enenevässä määrin ryhmissä ja työpajoissa. (Jones 2010, 500-5013)

Monien tutkimuksien mukaan, nuorten tämän päivän yritystuntemus ei ole kovin asiantuntevaa ja paikkaansa pitävää, vaan monella nuorella on hyvin vääristynyt kuva nyky-yhteiskunnan yrittäjyydestä ja toiminnasta. Yrittäjyysopinnot pitäisi nähdä myös henkilötasolla siten, että jo nuorillekin oppilaille opetettaisiin yrittäjyyttä ja oman talouden hallintaa.

Aikakausi jota me elämme, on keskellä pankkikriisejä ja työttömyyttä, mihin vaikuttaa suuresti myös yrittäjyys ja sitä kautta talouden hallinta. Oman talouden hallinta on yksi aikamme kompastuskivi, sillä yhä useampi nuori ihminen kamppailee maksuvaikeuksien ja henkilökohtaisen talouden hallinnan kanssa. Yrittäjyysopinnot eivät suoranaisesti tuo ratkaisua jokaisen henkilökohtaisiin talousongelmiin, mutta se kasvattaa tietotaitoa, joka taas auttaa ennakoivasti ongelmanratkaisuun taloudenhallinnassa. Tiedon määrän lisääntyminen tällä osa-alueella auttaa oppijaa hallitsemaan tiettyjä käsitteitä ja kokonaiskuvaa yritysmaailmasta ja taloudenhoidosta. (Heinonen 2011, 12.)

Yrittäjyyskasvatus nykypäivänä pitäisi nähdä enemmän yhteiskunnan etuna ja omanedun tavoittelevaisen yrittäjyyden sijasta keskittyä koko yhteiskunnan ja järjestelmän kehittämiseen ja parantamiseen. Vastuullinen yrittäjyys on pitkässä juoksussa se, mikä kasvattaa koko Suomen taloudellisuutta ja kehittymistä yrittäjyyteen. Tärkeää olisi siis kouluissa suunnata yrittäjyysopinnot vastuulliseen ja yhteiskunnalliseen yrittäjyyteen omaetu-yrittäjyyden lisäksi. (Heinonen 2011, 12.)

Yrittäjyyskasvatus on monien eri osa-alueiden kokonaisuus ja sen hahmottaminen ja termien erottaminen toisistaan on tärkeää, kun tarkoituksena on tuoda yrittäjyysopintoja osaksi koulutustarjontaa. Käsitteiden: yrittäjyyskasvatus, yrittäjämäinen oppiminen, yrittäjyys sekä yrittäjämäiset valmiudet ovat sanoja ja kokoonpanoja, mitkä vaativat selkeyttämistä ja avaamista jotta niitä pystytään tuomaan enemmän koulumaailmaan.

Yrittäjyyskasvatus ei aina suoranaisesti tarkoita sitä, että oppilaalle opetetaan yrittäjyyttä omassa yrityksessään tai toimintaan yrittäjänä, vaan se on paljon monimuotoisempaa. Opetus voi olla paljon laajempaa ja suuntautua enemmän mahdollisuuksien löytämiseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja sitä kautta jollakin tasolla yrittäjyyteen. (Heinonen 2011, 13)

Yrittäjyyskasvatus käsitteenä tarkoittaa sekä yrittäjyyden että kasvattavuuden termien määrittelyä ja erilaisia tulkintoja näistä käsitteistä. Määrittelyssä tärkeää on huomioida sekä kulttuuri että lähtökohdat, joista yrittäjyyskasvatusta lähestytään. (Rytkölä, Ruskovaara & Järvinen 2011, 15.)

Yrittäjyyskasvatus on yksi kansalaiskasvatuksen ilmenemismuodoista. (Rytkölä, Ruskovaara & Järvinen 2011, 16.)

Yrittäjyyskasvatusta arvioidessa tulisi huomio kiinnittää ensisijaisesti prosessin arviointiin ja oppijan sitoutumiseen, tahtoon ja motivaatioon. Näiden lisäksi arvioinnin kohteena tulisi olla oppijan aktiivisuus, innostuneisuus, omatoimisuus ja lopuksi oppimistulokset. Yrittäjyyskasvatuksen tulee perustua arviointiin, koska arvioinnin avulla saadaan uutta suuntaa eteenpäin, pystytään rakentamaan tulevaisuutta ja antamaan palautetta opettajalle. (Rytkölä, Ruskovaara & Järvinen 2011, 164.)

3.3 Opettajan rooli

Lähtökohtaisesti meillä kaikilla peruskoulun suorittaneilla, on jonkinlainen kokemus opettajista ja heidän opetustyyleistä. Tämän vuoksi on helppo lähteä tarkastelemaan opettajan roolia ensimmäisenä omasta kokemuksesta. Opettaja nähdään usein luokan autoritäärisenä esimerkkinä ja tiennäyttäjänä. Opettajan tarkoitus on saada oppilaat oppimaan ja muistamaan opetetut asiat. Usein opettajan rooli nähdään myös negatiivisena, sillä hän on käytännössä se, joka päättää kuinka luokassa toimitaan ja millaisilla säännöillä. On myös selvää, että opettajalla on suuri vaikutus oppijan oppimishalukkuuteen ja aktiivisuuteen. Vastuu oppimisesta on opettajalla niin positiivisissa kuin negatiivisissakin asioissa.

Opettajan ammatti perustuu korkeatasoiseen koulutukseen, jonka perusteella opettaja pystyy hoitamaan opetustehtävää. Opettajan ammatissa edellytetään, että työtään tekevä pystyy toimimaan työssään ammattieettisesti oikein ja että yhteiskunnan jäsenet voivat luottaa opettajan toimintaan myös eettistä pohdintaa edellyttävissä tilanteissa. Opettajan tehtävässä toimiminen edellyttää halua oman ammattitaidon jatkuvaan kehittämiseen ja kykyä toimia eettisesti haastavissa tilanteissa ammatillisia ihanteita noudattaen. (OAJ, Eettiset periaatteet.

Rehellisyys sekä itseään että muita kohtaan kuuluu opettajan työn peruskuvaan keskinäisen kunnioituksen lisäksi. Opettajan tulee edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuut-

ta, mutta pyrkiä välttämään syrjimistä ja suosimista. Oikeudenmukaisuuden tulee näkyä myös oppijoiden arvioinnissa, ristiriitojen käsittelyssä ja siinä, kuinka opettaja jakaa etuja ja rasitteita opiskelijoille. (OAJ, Eettiset periaatteet.)

Opettajan rooli voidaan nähdä muun muassa kasvattajan, asiantuntijan tai pedagogin näkökulmasta. Kasvattajan roolissa opettaja toimii vaikuttaen ja muutoksia aikaansaaden. Opettaja ohjaa oppijoita löytämään kiinnostuksen aiheita ja oikeaa suuntaa oppimiselle. Lisäksi opettaja kehittää opiskelijoiden sosiaalisia taitoja. Pedagogin roolissa opettaja ohjaa oppimista ja on ongelmanratkaisijan roolissa. Asiantuntijana opettajan keskeisin rooli on olla oman oppiaineensa asiantuntija. (Miikka Salavuo 10.11.2011, Otavan opisto)

3.4 Valmentajan rooli

Lähtökohtaisesti valmentajan rooli tulee oppimisprosessissa esille ensimmäisen kerran silloin, kun määritellään valmennettavan ryhmän lähtötasoa ja heidän ajattelumallejaan. Valmentajan näkemys ryhmän dynamiikasta, ristiriitaisuuksista, ajatusmalleista sekä kokemuksesta on lähtökohta sille, miten kussakin ryhmässä lähdetään etenemään. Valmentajalla pitää olla selkeä näkemys ryhmänsä kokonaisuudesta ja taidoista sekä tavasta millä ryhmää johdetaan ongelmanratkaisuun, omien ideoiden kehittämiseen sekä tiedonhankintaa. Ryhmän kehittyminen ja edesauttaminen oppimiseen on valmentajan keskeisiä tehtäviä. Valmentajan roolissa olisi tärkeä muistaa, että ryhmän eteenpäin vienti ja kehittyminen eivät kuitenkaan lepää valmentajan harteilla kokonaan vaan tarkoitus on saada ryhmä toimimaan itseohjautuvasti ja ottavan vastuu omasta oppimisesta ja kehittymisestä. (Aaltonen, Pajunen & Tuominen 2005, 333 & Jalava & Vikman 2003, 142.)

Valmentajan roolissa hän pyrkii sovittuun päämäärään valmennettavan kanssa ja on myös itse oppijan roolissa työskennellessään. Valmentajalla ei aina ole valmiita vas-

tauksia kysymyksiin, vaan hän pyrkii yhdessä valmennettavan kanssa löytämään nämä vastaukset ja ongelmanratkaisut. Valmentajan keskeisin tehtävä työssään on kannustaa ja luoda raamit oppimiseen, ei etsiä valmiita vastauksia ja ratkaisuja ongelmiin. Oppijan omien vahvuuksien ja voimavarojen löytäminen, sekä tukeminen kuuluu valmentajan työhön. Oppilaan kehuminen ja tsemppaaminen oppimisprosessissa ovat myös yksi keskeinen osa-alue, mihin hyvä valmentaja panostaa, sillä itsevarmuuden saavuttaminen on tärkeää oppimisessa. (Himanen 2007, 105 & Nietosvuori & Mäkelä 2013, 43–44.)

Valmentajan on luotettava oppimisprosessin etenemiseen, vaikka se olisi hidasta syväoppimista. Liika puuttuminen prosessin kulkuun ei ole tarpeellista, vaan hallitun kaaoksen kautta opiskelijat voivat itse ottaa vastuun oppimisprosessistaan. Roolit ovat lopulta hyvin tasavertaiset oppijoiden ja valmentajan välillä. (Nietosvuori ym. 2013, 45.)

Valmentaja rakentaa tiiminsä luottamusta ohjaten aluksi tiimin toimintaa näkyvästi. Tämän vuoksi valmentaja on näkyvässä roolissa alkuun, ikään kuin tiiminsä keskellä. Kun valmentaja saa tiiminsä jäsenet luottamaan itseensä ja tekemään rohkeasti omia ratkaisuja, siirtyy hän toimimaan valmennettavien keskiöstä ulkopuolelle. Valmentaja tietää onnistuneensa omassa roolissaan, kun tiimiläiset alkavat uskaltaa tehdä itse päätöksiä, eivätkä tukeudu valmentajaan päätöksenteossa. (Aaltonen, Pajunen & Tuominen 2005, 318 & Nietosvuori ym. 2013, 44.)

Valmentaja ja valmennettava suhteessa asetelma on eri kuin opettaja oppilas suhteessa, sillä siinä ei ole etukäteisasettelua selkeissä opettaja oppilas rooleissa. Tällaisessa vuorovaikutuksessa roolit asettuvat jokaisessa valmentaja ja valmennettava suhteessa myös henkilökohtaisella tasolla, sillä valmentaja tulee lähemmäksi oppijaa, jotta intensiivinen yhteys ja luottamus löytyvät ja päästään parhaisiin tuloksiin. Valmennuksessa tapahtuva oppiminen poistuu myös useimmiten mukavuusalueelta ja

sen vuoksi se haastaa sekä valmentajaa että valmennettavaa aivan eri tavalla, kuin perusopetusmenetelmä.

Valmentajakeskeisessä opetuksessa vastuu oppimisesta jakautuu suuressa määrin itse oppijalle ja valmentajan rooli on tukeva ja kannustava, sekä esimerkkiä antava. Hyvän valmentajan tunnistaa siitä, että hänellä on riittävä teoreettinen tietopohja ja kannustava työote valmennettaviin. Lisäksi oma kokemus valmennettavana olemisesta on eduksi valmentajalle, jotta kuva kokonaisuudesta oppimisprosessissa hahmottuu paremmin. Valmentajan riittävä kokemus hyväksi havaituista oppimismuodoista ja keinoista takaa laadukkaan oppimisen ja työkalut ongelmanratkaisussa. (Aaltonen, Pajunen & Tuominen 2005, 190, 325-326.)

4 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyötä varten koostettu tutkimus toteutettiin 5.10.–9.12.2011 välisenä aikana ja siihen osallistui yhteensä 249 oppilasta. Koska Yrityskylä toimi tuolloin Seinäjoella, tutkimukseen osallistuvat oppilasryhmät ovat pääsääntöisesti Seinäjoen kaupungin kouluja tai Pohjanmaan alueelta. Tutkimukseen vastanneet oppilaat ovat 5.-6.-luokkalaisten, eli iältään 12–13-vuotiaita.

4.1 Tutkimuksen rajaus

Aiheen rajaus oli jo suunnitteluvaiheessa selvillä, sillä minua kiinnosti ainoastaan prosessin kehittäminen oppilaan näkökulmasta. Nuorien oma näkemys oppimisesta ja kokonaiskuva kyseisestä oppimismuodosta kiinnosti, sillä nuoret ovat mielestäni parhaat arvioimaan viihtyvyyttä ja tyytyväisyyttä. Tutkimuksestani olen jättänyt opettajat ja tutorit pois tarkoituksella, sillä heille on tehty aikaisemmin jo vastaavanlainen

tutkimus. Jos tutkimusaiheena olisi ollut puhtaasti oppiminen yrityskylässä ja oppimismetodit, olisi rajaus pitänyt olla laajempi ja ottaa aivan eri asioita huomioon. Tässä tutkimuksessa kuitenkin selkeästi tutkitaan oppilaiden viihtyvyyttä ja sen parantamista lapsen näkökulmasta. Jos tutkimusta olisi haluttu laajentaa vain hieman, olisi siihen voinut verrannon vuoksi liittää myös tuloksen opettajien ja tutoreiden viihtymisestä yrityskylässä. Tämä seikka olisi antanut omanlaisen näkökulman työn kehittämiseen ja tulosten arviointiin, mutta mahdollisesti myös tullut otetuksi huomioon liikaa tuloksien arvioinnissa, kun haluttiin saada lasten mielipide yrityskylästä. Toimeksiantajan mielipide asiaan oli myös jättää tästä tutkimuksesta pois opettajat ja tutorit ja kohdentaa se vain oppilaille.

Yrityskylää kehitetään jatkuvasti, jotta se pystyy vastaamaan myös vaadittuihin kriteereihin sponsoreiden ja yhteistyökumppaneiden taholta. Myös tällaiseen kehittämiseen on omat tutkimukset ja mittarit.

4.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointia

Lisätäkseen opinnäytetyön luotettavuuden ja eettisyyden tasoa, valitsemani lähdemateriaali on julkaistu pääosin 2000-luvulla. Tutkimusta voidaan pitää siksi luotettavana, koska tieteellinen perusta ei ole ehtinyt keskeisesti muuttua tässä ajassa.

Reliabiliteettiin ja validiteettiin on tärkeää ottaa kantaa opinnäytetyössään, koska riski virheisiin on olemassa etenkin tiedonhaussa ja lähdemateriaali voi olla osittain tieteellisesti puutteellista tai tutkimukseen sopimatonta. Opinnäytetyön tekijän on osattava arvioida kriittisesti tekstiään sekä luotettavuuden että pätevyyden kannalta lisätäkseen tutkimuksen arvoa.

Koska olen muotoillut opinnäytetyön tutkimuskysymykset itse, on mahdollista, että kysymysten asettelulla on ollut vaikutusta vastaajien mielipiteisiin. (Liite 1) Mitään

ilmaisutapaa ei voida pitää täysin puolueettomana kysymysten esittämisen kannalta, vaan ilmaistun kielen voi tulkita monella eri tavalla. (Kananen 2008.)

Ihmisiin kohdistuvissa tutkimuksissa eettisesti tärkeimpinä periaatteina ovat haastateltavilta saatu suostumus, joka perustuu selkeään informaatioon ja luottamuksellisuuden ja haastateltavien yksityisyyden kunnioittaminen. (Hirsjärvi & Hurme 2009, 19-20.)

Validiteetti

Validiteetti tarkoittaa sitä, miten valitsemaamme tutkimusmenetelmä mittaa tarkastelemaamme mittausta. Validiteetti osoittaa mittarin pätevyyden ja sen mittaaminen on periaatteessa suhteellisen helppo, sillä saatua mittaustulosta voidaan arvioida ja punnita realistiseen tietoon arvioidusta ilmiöstä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226).

Validiteetin mittaamisessa on hyvä pitää mielessä, mitä tutkimuksen mittauksella on tarkoitus saada selville. Validiteetti on useimmiten hyvä silloin, kun tutkittava kohde-ryhmä on selkeä ja kysymykset joita tutkimuksessa esitetään ovat yksinkertaisia ja helppoja ymmärtää. Lisäksi toteutettu tutkimus on helposti toteutettavissa muilla Yrityskylä-paikkakunnilla samalla kysymyspatteristolla jonkun toisen tutkijan tekemänä. Tutkimus ilman validiteetin arviointia on turha, sillä sen puuttuminen johtaa väärin ja epätodellisten asioiden tutkimiseen. (Hiltunen 2009.)

Reliabiliteetti

Reliabiliteetti ilmaisee sen, miten luotettava käytetty tutkimus tai menetelmä on ja vaikuttavatko ulkopuoliset sattumanvaraiset tekijät sen tuloksiin. Tutkimuksen luotettavuutta pitäisi aina arvioida, jotta voidaan selvittää tutkimustulosten luotettavuus. Reliabeli tutkimus ei ole riippuvainen tutkimuksen tekijästä, vaan sama tutkimustulos pitäisi saada useamman eri tutkijan tekemänä riippumatta olosuhteista ja

satunnaisvirheistä. Täysin tarkat ja pysyvät tutkimustulokset kertovat korkeasta reliabiliteetista. Reliabiliteetin onkin tarkoitus vastata kysymyksiin tutkimustulosten luotettavuudesta, esimerkiksi onko saadut tutkimustulokset sattumanvaraisia vai voidaanko sama tulos saada toistamiseen. (Hiltunen 2009.)

Tätä opinnäytetyötä varten toteutetun tutkimuksen reliabiliteettia analysoidessani havaitsin kolme riskitekijää, jotka voivat vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen: oppilaiden luetunymmärtäminen, tutkimuksen paikkakunta-kohtaisuus ja suhteellisen pieni otanta. Tässä kontekstissa oppilaiden luetunymmärtämisellä tarkoitetaan kykyä lukea ja ymmärtää kysymys, sekä vastata siihen selkeäsanaisesti ja ymmärrettävästi. Tutkimuksen kohderyhmänä toimivat 5.-6.-luokkalaisten, joiden luetunymmärtämisen taso on vielä suhteellisen matala. Tämä saattaa vaikuttaa osaltaan tutkimustuloksiin etenkin yksittäisten kysymysten kohdalla. Vastaajien luetunymmärtämisen taso oli kuitenkin tiedossa tätä tutkimusta laadittaessa ja se on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon kysymyspatteristoa koostettaessa. Vastausten/kysymysten tulkintaan on saattanut vaikuttaa myös lomakkeen vastausvaihtoehtojen ja asteikoiden asettelu, esimerkiksi voiko monivalintakysymyksessä valita yhden sijaan kolme vastausvaihtoehtoa.

Kysymysasettelu eli toisiaan liian lähellä tai kaukana olevat vastausvaihtoehdot vaikeuttavat myös nuoren vastaamista. Toinen tutkimustuloksiin vaikeuttava tekijä on tutkimuksen paikkakunta-kohtaisuus. Tutkimus toteutettiin Yrityskylässä vierailleille oppilasryhmille, jotka tulivat pääsääntöisesti Seinäjoelta tai sen lähipaikkakunnilta. Yrityskylä toimii valtakunnallisesti, jolloin tutkimuksen reliabiliteetti on helppo tarkistaa toistamalla tutkimus tulevaisuudessa useammalla toimintapaikkakunnalla. Kolmas tutkimustuloksiin vaikuttava tekijä on suhteellisen pieni otanta verrattuna kokonaisikäväijämäärään.

Yrityskylässä vieraili syksyn 2011 noin 1 700 oppilasta, joista tähän tutkimukseen on osallistunut 249 oppilasta. Tutkimustuloksia analysoidessa oli kuitenkin selkeästi havaittavissa kolme päätekijää, jotka vaikuttavat Yrityskylässä viihtymiseen, jolloin edellä mainituista tekijöistä huolimatta uskon tutkimustulosten olevan täysin luotettavia. Vaikka jokin/kaikki edellä mainituista häiriötekijöistä poistettaisiin, uskoisin tutkimustulosten silti olevan yhteneväisiä tämänhetkisten tulosten kanssa.

4.3 Yrityskylän palautekysely

Yrityskylän palautekysely on toteutettu sähköisesti. Palautekyselyn linkki lähetetään oppilasryhmästä vastaavalle opettajalle vuorokauden sisällä heidän Yrityskylävierailustaan. Oppilaat vastaavat kyselyyn itsenäisesti oppitunnin aikana. Tutkimusta suunniteltaessa oli selvää, että toiset ammatit toimivat Yrityskylän käytännössä paremmin kuin toiset ja sen vuoksi se on yksi selkeästi nähtävissä oleva kehityskohde jatkoa ajatellen.

Kyselypatteristoa rakennettaessa haluttiin kyetä erottelemaan vastaajat ammatin ja yrityksen perusteella eri kategorioihin, jolloin eri ammattiteissa toistuvat epäkohdat voitaisiin havaita parhaiten. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi tyytymättömyys omiin työtehtäviin, liian monimutkaiset toimintaohjeet tai kyseistä yritystä ohjaavan tutorin toiminta. Palautekyselyä laadittaessa oli myös tärkeä ottaa huomioon se, että kysymykset olivat tarpeeksi yksinkertaisia, mutta että nuori pystyi kuitenkin vastaamaan niihin tarpeeksi täsmällisesti, jotta tuloksien arviointi pysyisi suhteellisen yksinkertaisena. Tässä kohtaa myös lasten ikä tuli ottaa huomioon, sillä tämän ikäisen lapsen luetunymmärtäminen ei ole vielä täysin selkeää.

Haasteena kysymyspatteristossa oli myös se, että jokainen oppilas ei päässyt välttämättä haluamalleen työpisteelle ja tämän vuoksi hänen arviointinsa koskee vain negatiivista kokemusta epämiellyttävän työpisteen vuoksi. Edellä mainittu asia on myös

jatko-kehittämisen kannalta yksi oleellisimpia alueita, jotta tulevaisuudessa pystyttäisiin vastaamaan jokaisen oppilaan toiveisiin ja tavoitteisiin.

4.4 Analyysimenetelmä

Yrityskylän tyytyväisyyskysely toteutettiin Webropol -ohjelman avulla, joka lopuksi osoittautui suhteellisen yksinkertaiseksi ja helppokäyttöiseksi ohjelmaksi. Yksi valintakriteeri Webropolin käyttämisessä, oli myös toimeksiantajan suositus ja aikaisempi yhteystyö toimeksiantajan ja Webropolin välillä. Sovelluksen käytöstä teki yksinkertaisemmän se, että se ei tarvitse toimiakseen muuta, kuin selaimen ja internet-yhteyden.

Koska opinnäytetyön tekijällä ei ollut aikaisempia kokemuksia tutkimuskysely ohjelmien käytöstä ja mielipidekyselyjen tuottamisesta, oli ohjelman käyttö aluksi haasteellista. Webropol on internetissä toimiva sovellus, minkä avulla voidaan luoda kysymyspatteristo, analysoida tuloksia ja koostaa vastaukset tulleista tuloksista. Tällä hetkellä sovellus on alansa suosituin pohjoismaissa ja sen käyttäjäkuntaan kuuluu jomonia yrityksiä sekä yliopisto- ja korkeakouluja. (Datan analysointi, internet kysely, tilastollinen analysointi ja kyselytyökalu-webropol) Webropol tuottaa Excel-muotoisia tiedostoja, joiden avaamiseen käytin SPSS-ohjelmaa.

5 Tutkimustulokset

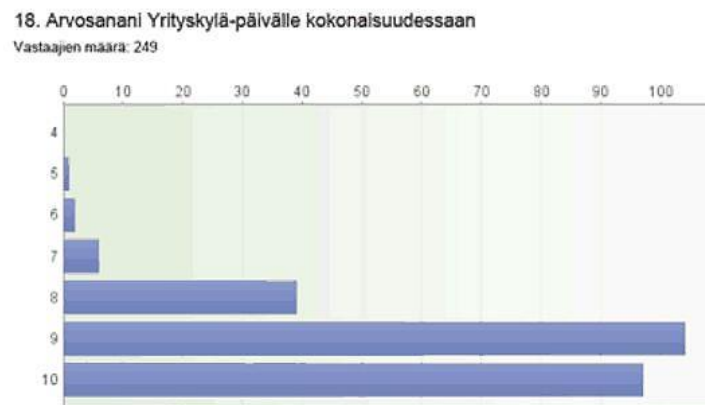
Lähtökohtana tämän tutkimustulosten arvioinnissa voidaan pitää sitä, että suurin osa oppilaista on ollut erittäin tyytyväisiä Yrityskylä-päivään. Oppilaiden antamissa lopuarvosanoissa (KUVIO 2.) on selkeästi nähtävissä, että noin 80 % oppilaista ovat arvioineet päivän kiitettävillä arvosanoilla. Hyvän arvosanan on antanut 18 % oppi-

laista ja välttävän 1,2 %. Prosentuaalisesti ryhmä, jotka arvioivat päivän epäonnistuneeksi on erittäin pieni, mutta tärkeä, jotta Yrityskylän viihtyvyyttä ja tarpeellisuutta voitaisiin parantaa. Konseptina Yrityskylälle on äärimmäisen tärkeä löytää ne syyt, mitkä ovat vaikuttaneet tähän 1,2 % lukuun, jotta siihen löydettäisiin tavat kehittää Yrityskylän toimintaa.

Tutkimustuloksien tulkinnassa ja havaintojen löytämisessä olen käyttänyt menetelmänä ristiintaulukointia. Selkeästi tuloksista voimme huomata sen, mikä on vaikuttanut päivän onnistumiseen. Yksi päätekijä on luonnollisesti se lähtökohta, että oppilas saa itse valita ammatin/työtehtävän omien mielenkiinnon kohteidensa mukaan. Pääosin nämä valinnat ovat olleet onnistuneita ja vastanneet oppilaan odotuksia työtehtävistä ja ammanteista.

KUVIO 2. Kysymys 18. Arvosanani Yrityskylä-päivälle kokonaisuudessaan

Tutkimustulosten arviointi kertoo siis sen, että oppilaat ovat melkein 100 % tyytyväisiä yrityskyläpäivään ja huomattavia muutoksia ei tarvitse tehdä, jotta tyytyväisyystulokset saadaan yltämään 100 %. Tutkimuksessa löydettiin ne kohdat, mitkä vaikuttavat siihen, että tulos ei ollut paras mahdollinen. Yrityskylän parantaminen ja kehittäminen näiltä osin on siis täysin mahdollista, koska tyytyväisyysprosentti on jo lähdetäessä noin suuri. Tämän tutkimuksen valossa on helppo lähteä kehittämään toimintaa eteenpäin sellaiseksi, että se vastaa kaikkien oppilaiden 100 % tyytyväisyyteen ja

viihtyvyyteen. Pienillä muutoksilla ja suunnitteluilla pystytään vastaamaan myös jatkossa siihen, että kaikki oppilaat voivat päästä haluamiinsa ammatteihin ja toteuttamaan mieleiseensä työtä päivän aikana.

Juontajien merkitys Yrityskylässä

Päivä Yrityskylässä alkaa ja päättyy kaupungin yleis-/päättökokoukseen, jonka juontaa Taloudellisen tiedotustoimiston edustaja. Kokouksissa käydään läpi Yrityskylän käytäntöä sekä oppilaiden pyörittämien yritysten tuloslaskelmia. Aamupäivällä pidettävässä kaupungin yleiskokouksessa käydään läpi päivän toiminnan kannalta tärkeitä ohjeistuksia ja käytänteitä. Tämän takia halusimme oppilaiden arvioivan juontajien suoriutumista päivän aikana. Mikäli juontaja ei onnistu työssään, on sillä merkittävä vaikutus päivän sujuvuuteen oppilaiden kannalta.

Tutkimuksen mukaan 21 oppilasta, eli 8,4 % kokivat että juontajien osuudet lavalla eivät onnistuneet/eivät onnistuneet yhtään (KUVIO 3.). Yrityskylässä juontajan tehtäviin kuuluu myös mentoroida tutoreita, sekä ohjeistaa heitä oppilaiden ohjaamisessa. Yhteisten asioiden käyminen lavalla juontajan johdolla helpottaa myös tutorin päivittäistä työtä, kun kaikkea käytännön informaatiota ei tarvitse kertoa jokaiselle oppilaalle.

KUVIO 3. Arvio seuraavia

6. Arvioi seuraavia:

Vastaajien määrä: 249

	Ei onnistunut yhtään / oli hyvin vaikeaa	Ei onnistunut / oli vaikeaa	Onnistui kohtuullisesti / oli melko helppoa	Onnistui hyvin / oli tosi helppoa	Yhteensä	ka.
Tutorilta avun saaminen	7	7	96	139	249	3,47
Omien työtehtävien tekeminen	1	4	101	143	249	3,55
Yhteistyö omassa yrityksessä	4	4	70	171	249	3,64
Juontajien osuus-lavalla	6	15	119	109	249	3,33

Mikäli kuitenkin juontaja ei onnistu siirtämään tarpeeksi informaatiota oppilaille kaupungin yleiskokousten aikana, jää tutorille liian iso vastuu oppilaiden ohjaamisesta/tiedottamisesta perusasioissa. Tämän vuoksi tutor ei pysty täysin keskittymään omaan työnkuvaansa ohjaamaan oppilaita yrityskylän pisteissä.

Tutorien merkitys Yrityskylässä

Tutorin tarkoitus yrityskylässä on tukea oppilaiden onnistumista päivän aikana. Heidän työnkuvaansa kuuluu eri toimipisteillä avustaa ja ohjeistaa käytännön harjoitteissa ja työpisteellä toimimisessa. Vastuu päivän viihtyvyydestä ja onnistumisesta on tutoreilla suuri, sillä heidän työnsä vaikuttaa paljon oppilaiden viihtyvyyteen ja onnistumiskokemusten saantiin. Ryhmäkoosta riippumatta, suurin osa oppilaista koki saaneen avun ja tarvittavan tiedon tutorilta. Mahdollisesti ryhmien/yksilöiden jakautuminen yhdelle työpisteelle on seikka, mihin kehitysvaiheessa voidaan etsiä ratkaisua, jotta jokainen oppija saa riittävästi tukea ja apua kyseisellä pisteellä, eikä ruuhkaa pääse muodostumaan työpisteisiin.

Opettajien rooli yrityskylässä

Opettajien työnkuva yrityskylässä on jätetty suhteellisen pieneksi ja vastuu yrityskylän toiminnan pyörittämisestä painottuu tutoreiden ja juontajien harteille. Opettajan vastuulle jakautuu lähinnä työkirjan täyttäminen yhdessä oppilaiden kanssa, sekä huolehtiminen muista opintokokonaisuuteen liittyvistä osista. Kuitenkin päävastuu

oppilaista laskeutuu opettajan harteille, kun puhutaan yleisestä vastuusta yrityskylä päivänä. Vaikka tutorit ja juontajat vastaavatkin päivän etenemisestä ja ohjauksesta on lopullinen vastuu opettajalla. Opettaja kiertää luokkansa/ryhmänsä kanssa työpis- teitä ja auttaa tarvittaessa tehtävissä. Opettajan toiminta ei siis mahdollisesti suurilta osin vaikuta oppilaiden viihtyvyyteen yrityskylässä

6 Pohdinta

Ammatillisen identiteetin kasvu ja kehitys opinnäytetyöprosessissa

Ammatillinen identiteetti tarkoittaa sitä, minkälaisena ammatillisena toimijana yksilö itsensä näkee omassa professiossaan. Identiteetin muodostavat ne käsitykset, joita henkilö luo liittyen työhön, ammatillisuuteen ja tulevaisuuden ajatuksiin oman am- mattinsa harjoittajana. Lisäksi ammatillisen identiteetin käsite pitää sisällään sen, mihin professiossa toimiva kokee samaistuvansa, mitä asioita hän arvostaa ja mihin hän on valmis sitoutumaan. Ammatti-identiteetin kehittymiseen kuuluvat oleellisesti eettiset ajatukset omaa työtään kohtaan ja arvopohjan muodostuminen. (Eteläpelto, A. & Onnismaa, J. (toim.) 2006: 26. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Vähäsantanen, K.).

Opinnäytetyöprosessin aikana oma ammatillinen asiantuntijuuteni on harjaantunut ja ajattelu kehittynyt, koska työ on edetäkseen vaatinut sitoutumista ja itsenäistä työskentelyotetta. Koska oma prosessini opinnäytetyön tekemisessä on ollut pitkä, on se myös antanut laajempaa näkökulmaa aiheesta. Aloitin opinnäytetyöni tekemi- sen v.2011 ja päätökseen se tuli 2013, joten prosessin aikana myös kehitys omassa työssä on kasvanut ja yhteiskunta mennyt eteenpäin.

Opinnäytetyöprosessin aikana olen joutunut miettimään myös omaa kasvua oppijana ja tiiminjäsenenä, sillä työelämään täyspäiväisesti siirtyminen on myös tapahtunut tämän prosessin aikana. Lisäksi syvällinen teoriatietoon paneutuminen on lisännyt omaa asiantuntijuuttani ja tietoperustaa. Tieteellisen tekstin tuottaminen on tuonut oman haasteensa opinnäytetyöprosessiin, jonka tekeminen on jo itsessään ollut voimavaroja vaativaa. Oman ammattitaidon kehittymisen kannalta on keskeistä oppimisen uudelleen suuntaaminen myös tulevaisuudessa.

Koska tradenomin ammatillinen osaaminen on hyvin laaja-alaista, oma jatkuva valmius ja halukkuus kehittää itseään ovat jopa välttämättömyys menestyäkseen uralaan. Prosessin teon aikana olen myös oivaltanut aivan eri tavalla, miten tärkeää on kehittää itseään omassa ammatissaan ja kouluttautua eteenpäin.

Tiedonhankinta

Koska opinnäytetyötä on alettu tekemään jo v. 2011, on tiedonhankintakin tapahtunut asteittain. Prosessin aikana on ilmaantunut paljon uutta lähdemateriaalia, mitä on voinut hyödyntää. Pääosin lähdemateriaalini olen hankkinut Jyväskylän ja lähikaupunkien kirjastoista. Taloudellisen tiedotustoimiston omaa materiaalia olen myös pyrkinyt hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan ja haastattelemaan myös talon henkilökuntaa. Joiltakin osin lähdemateriaalini on vanhempaa ja osittain myös hieman heikompaa tämän vuoksi. Koska opinnäytetyön tekeminen on ollut pitkä prosessi, on se myös vaikeuttanut lähdemateriaalin kokoamista yhdenmukaiseksi ja tarkaksi.

Jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksen perusteella 1,2 % lapsista eivät olleet täysin tyytyväisiä Yrityskyläpäivään. Oppilaiden tyytymättömyys johtui siitä, etteivät he välttämättä päässeet haluamaansa ammattiin Yrityskyläpäivän aikana. Mielestäni olisikin hyödyllistä lähteä seuraavaksi tutkimaan, mitä ammatteja oppilaat haluaisivat Yrityskylässä olevan.

LÄHTEET

Aaltonen, T. & Pajunen, H. & Tuominen, K. 2005. Syty ja Sytytä. Valmentavan johtamisen filosofia. Talentum. Helsinki.

Hiltunen, U. 1996. Seminaarityö. Oppimisympäristön vaikutus oppimismotivaatioon. Ammatillinen Opettajakorkeakoulu, Jyväskylä.

Hiltunen, L. 2009. PDF-julkaisu: Graduryhmä 18.02.2009. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 22.11.2011

https://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Graduryhma/validius_jareliabiliteetti.pdf

Himanen, P. 2007. Suomalainen unelma. Innovaatioraportti. Helsinki: Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiö.

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2009. Tutkimushaastattelu-teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki : Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007, Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otava

Helankorpi, S. & Suonperä, M. 1995. Verkostoituva Oppimisympäristö – tie eurooppaan. Kasvatus 5/1995.

Heinonen, J. & Hytti, U. & Tiikkala, A. 2011. Yrittäjämäinen oppiminen: Tavoitteita, toimintaa ja tuloksia. Uniprint, Turku.

Jones, C. 2010. Entrepreneurship education: Revisiting our role and its purpose. Journal of Small Business and Enterprise Development.

Jyväskylän Yliopisto. N.d. Tietotekniikan laitos. Viitattu 15.08.2013

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/mit/virtuaaliset-oppimisympaeristoet/oppimisympaeristoet-ja-alustat/oppimisympaeristoeien-ja-alustojen-taustaa-1/erilaisia-oppimisympaeristoejae>

Kananen, J. 2008. Kvantti. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Miikka Salavuo 10.11.2011, Otavan opisto. Viitattu 13.07.2013

<http://www.slideshare.net/msalavuo/opettajan-muuttuva-identiteetti>

Nietosvuori, L. & Mäkelä, R. 2013. Ytyä yrittäjyyteen!. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 126. Lahti: Esa Print Oy.

Olkinuora, S 2011. Projektikoordinaattori. Suomen Taloudellinen tiedotustoimisto. Haastattelu 06.07.2011.

OAJ, Eettiset periaatteet.

http://www.oaj.fi/portal/page?_pageid=515,447767&_dad=portal&_schema=PORTAL

Suomen Taloudellinen tiedotustoimisto. 2011. Opettajan opas Yrittäjäskylään

Yrittäjäskylä. N.d. Suomen Taloudellinen tiedotustoimisto. Viitattu 21.10.2013

<http://yrittajaskyla.fi/fi/mika-yrittajaskyla/>

Prashnig, B. 2003. Eläköön erilaisuus, oppimisen vallankumous käytännössä. Juva: WS Bookwell Oy.

Vuorinen, I. 2001. Tuhat tapaa opettaa: Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Tampere: Resurssi.

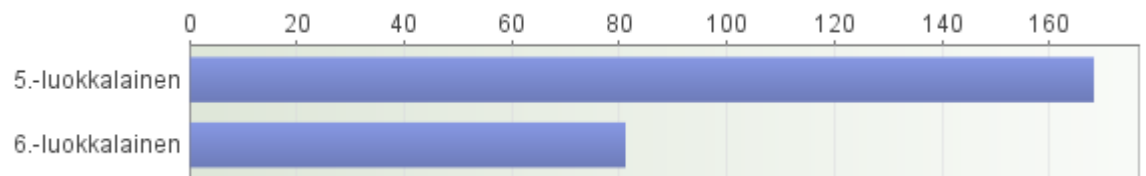
LIITTEET

Liite 1. Palautekysely yrityskylästä

Palaute Yrityskylästä, Seinäjoki 2011

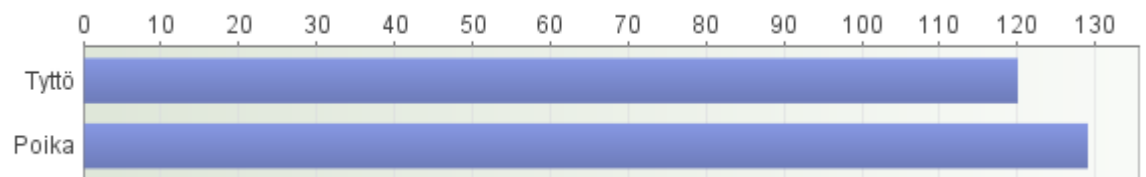
1. Olen

Vastaajien määrä: 249

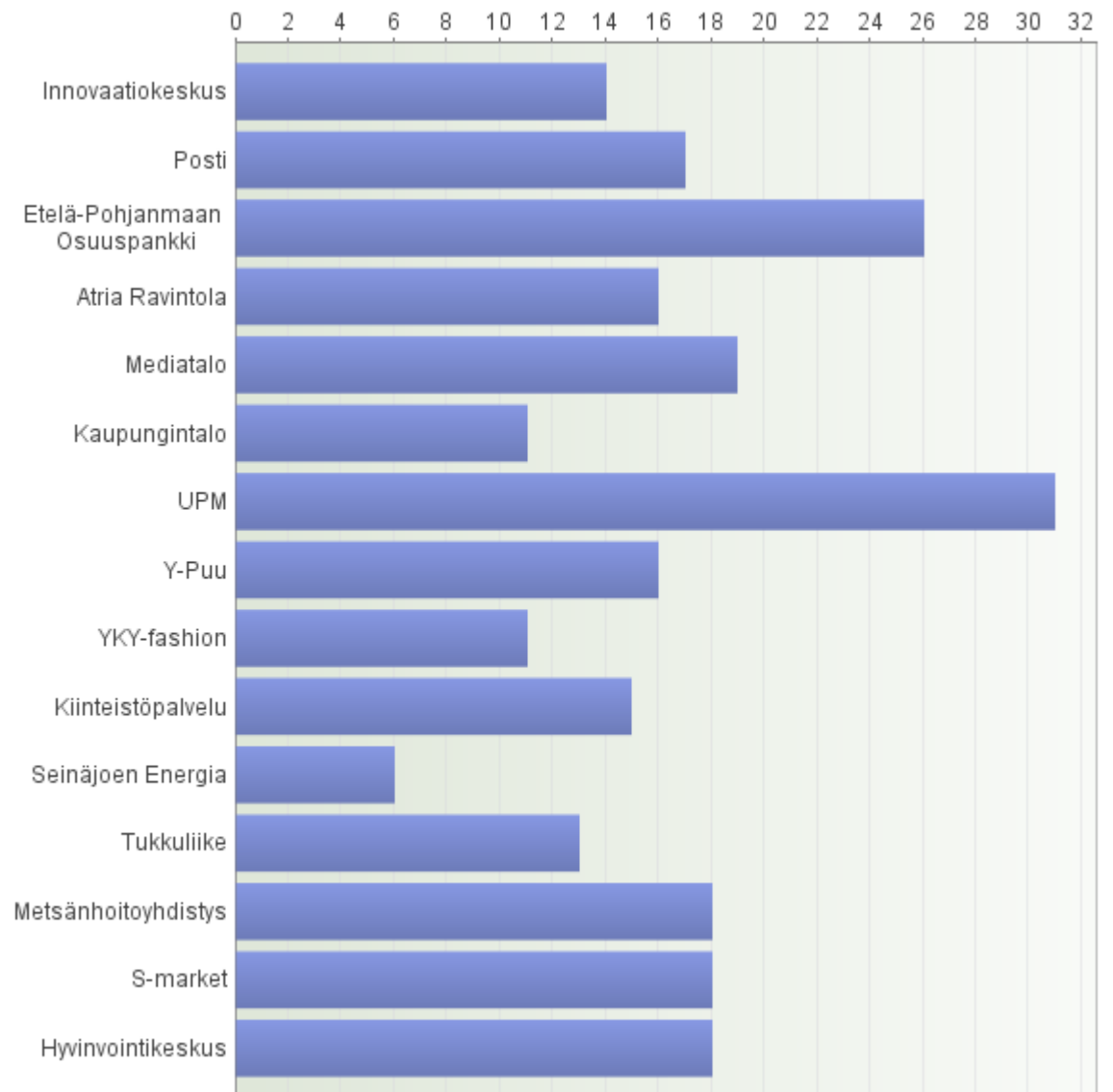
2. Olen:

Vastaajien määrä: 249

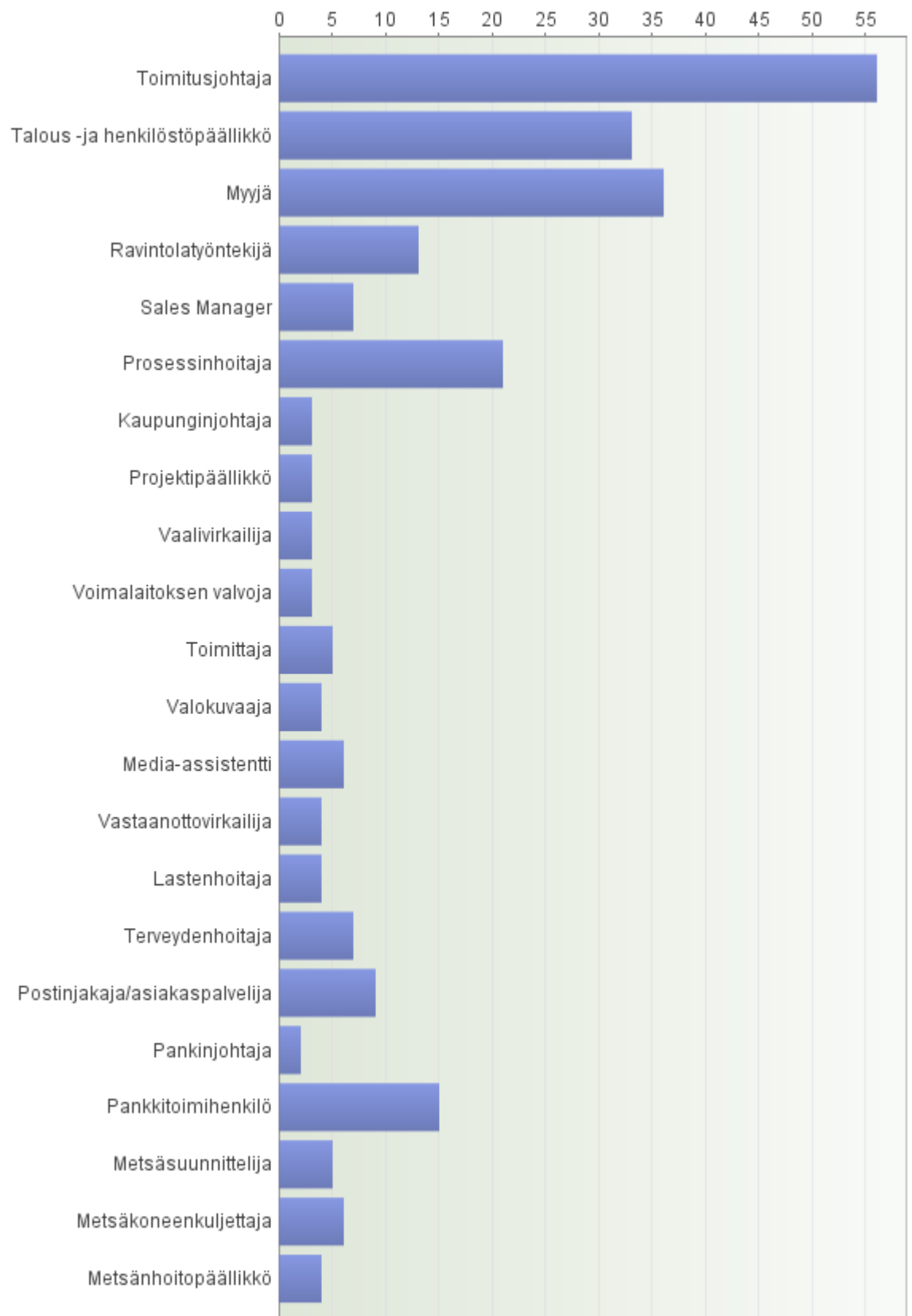
3. Työskentelin Yrityskylä-päivänä seuraavassa yrityksessä:

Vastaajien määrä: 249

4. Ammattini oli:

Vastaajien määrä: 249

5. Mikä oli kivointa omassa ammatissasi?

Vastaajien määrä: 235

- myyminen ja asioiden hoitaminen
- kun käytti konetta
- Myyminen ja jtn. muuta
- kun sai kaataa puita
- ottaa asiakkaita vastaan
- sai tehdä palapelejä
- Sain olla myös kassavirkaili-
an tuuraja ja minusta oli kiva
toimia ja palvella asiakkaita.
- Vähän kaikki.
- kun sai käyttää kassakonetta
- Se oli rentoa. Vappata oli mukavastija asiakkaita kävi kivasti. HYVÄ TYÖPAIKKA.
- vähä kaikki
- kassakoneen käyttö ja asiakkaiden auttaminen
- Loma ja että sai pomottaa alaisia ja sielä oli muuten vaan myös.
- keksiä asioita
- Puiden kaataminen
- laskujen makso ja rahan lainaaminen
- Kun se oli aika helppoa ja ei tarvinnut tehdä koko ajan, kun oli toinenkin
- Se kun sai tehdä vähän kaikkea esim. tuurata metsäkoneen kuljettajaa ja metsäsuun-
nittelijaa
- maksaa laskuja
- myydä puu tavaraa
- Kun sai maksaa palkkoja tietokoneella
- se kun tultiin äänestämään.
- Maksaa laskuja.
- Pitää kokous.
- myyminen,postin vienti ja lainan hakeminen
- Kun sai määrällä toisia ja käydä tekemässä sopimuksia
- Sai auttaa myyjiä ja maksella laskuja.
- Se että sai myydä ihmisille tuotteita ja auttaa ihmisiä.
- Kaikki!
- Se että ei ollut paljon töitä.
- Maksujen ottaminen ja juttujen tekeminen.
- myyminen, siivoaminen, tehtävien suorittaminen. Kiitos!
- Ehkä se , kun sai ottaa askiakkaita vastaan .
- vapaa-aika
- sai auttaa kaikkia
- työnteko
- Asiakkaiden palveleminen
- Lainojen myöntäminen.
- en tiiä kaikki oli kivaa mutta parasta oli se kun sai myydä tukkulatikoja
- Puheen pitäminen ja vastuu.
- että tietokoneet oli kassa koneita ja sai myydä muille
- 'koneella olo

6. Arvioi seuraavia:

Vastaajien määrä: 249

	Ei onnistunut yhtään / oli hyvin vaikeaa	Ei onnistunut / oli vaikeaa	Onnistui kohtuullisesti / oli melko helppoa	Onnistui hyvin / oli tosi helppoa	Yhteensä	ka.
Tuutorilta avun saaminen	7	7	96	139	24	3,4
Omien työtehtävien tekeminen	1	4	101	143	24	3,5
Yhteistyö omassa yrityksessä	4	4	70	171	24	3,6
Juontajien osuus lavalla	6	15	119	109	249	3,33

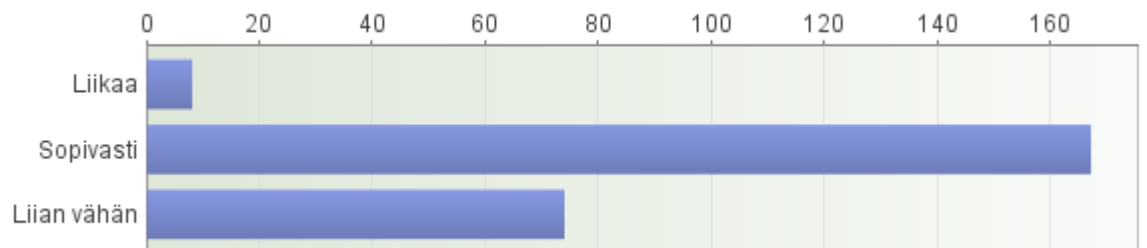
7. Miten koit seuraavat asiat:

Vastaajien määrä: 249

	Ei onnistunut yhtään / oli hyvin vaikeaa	Ei onnistunut kovin hyvin / oli vaikeaa	Onnistui kohtuullisesti / oli melko helppoa	Onnistui hyvin / oli tosi helppoa	Yhteensä	ka.
Aikataulun seuraaminen	2	16	120	111	24	3,3
Omien työtehtävien oppiminen	2	4	91	152	24	3,5
Ostaminen vapaa-ajalla	7	7	48	187	24	3,6
Asioiden ymmärtäminen	3	4	118	124	24	3,4
Tietokoneen käyttäminen	7	7	44	191	24	3,6

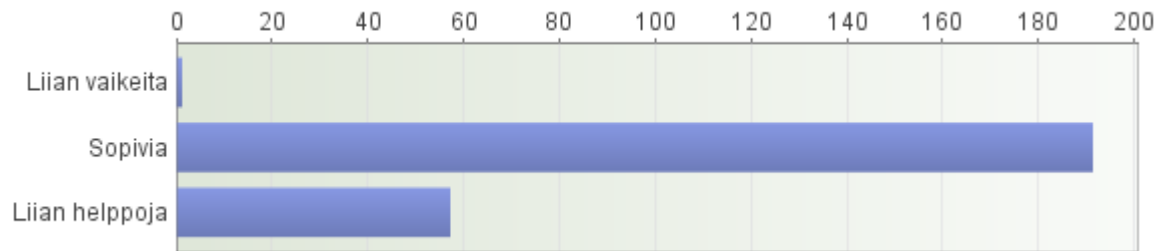
8. Työtehtäviä oli mielestäni:

Vastaajien määrä: 249

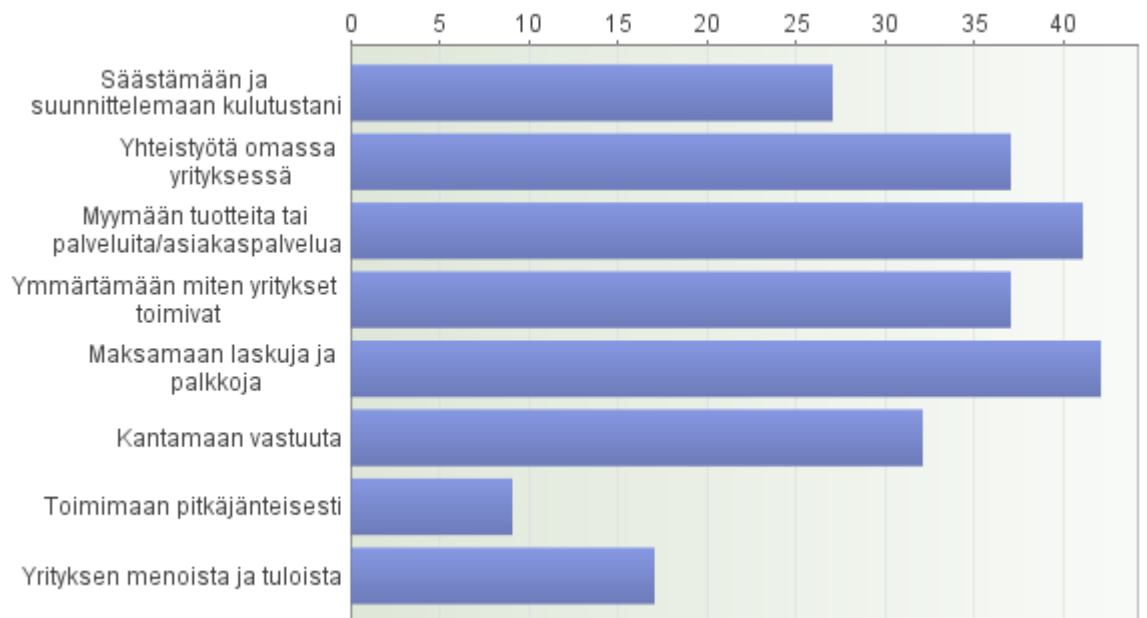
9. Työtehtävät olivat

Vastaajien määrä: 249

10. Valitse asia, josta opit eniten Yrityskylä-päivänä:

Vastaajien määrä: 242

11. Jokin muu, mikä?

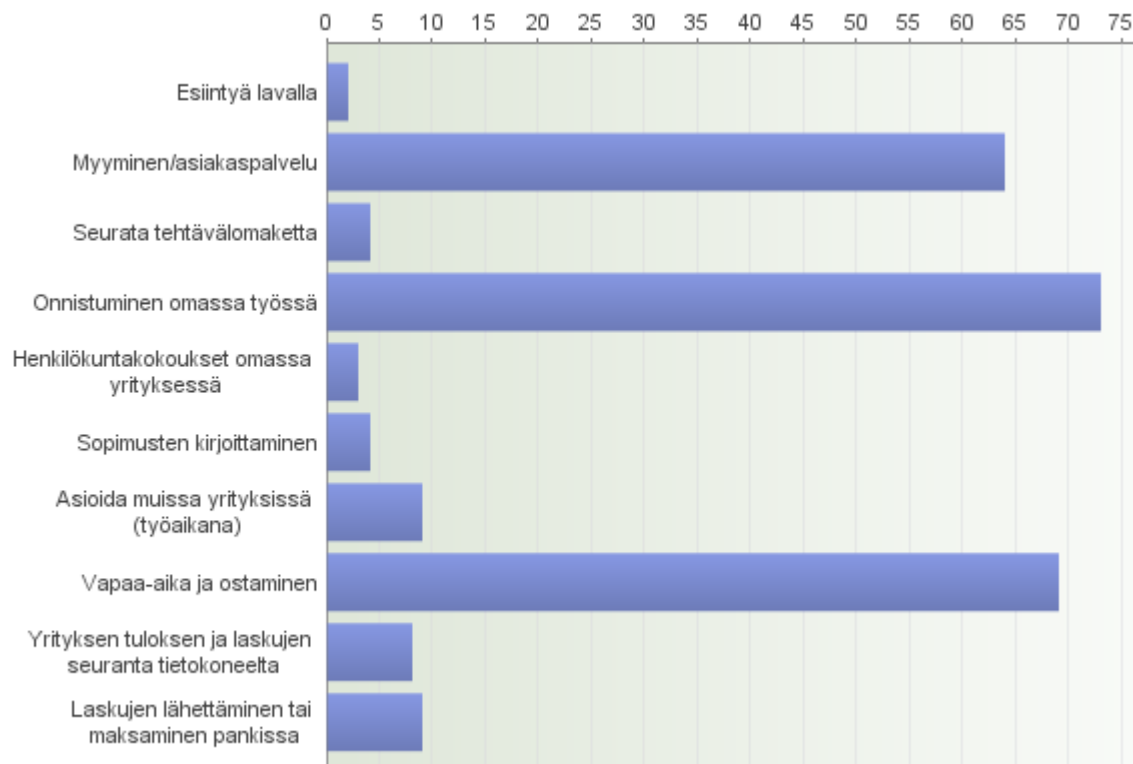
Vastaajien määrä: 75

- Myös ymmärtämään miten yritykset toimivat
- kaikki oli kivaa!!
- Ei mitään.
- Ei mitään.
- Ylitöistä
- opin vaalivirkailia tehtäviä.
- Hakea kahvitus kokoukseen.
- Rahan sijoittaminen
- Opin ostamaan tuotteita ja vähän kaikkea. :)
- oppia olemaan päivä aikuisena.
- en tiiä
- myös säästämään

- -
- sisustaminen
- mennä ja tulla
- -
- istumaan
- laskuja oli paljon ja kävi liian vähän asiakkaita
- Ostamaan
- myyminen
- Yhteistyötä omassa yrityksessä
- ..
- Toimimaan hyvin työssäni...
- ei muuta :))
- Yhteistyö
- Sopimusten tekemisestä
- huolehtimaan nukeista
- auttamaan toisia
- opin ettei rahaa ole pelkkään tuhlaamiseen.
- Ostamisessa
- ---
- asiakas palvelua
- Ei mikään
- Jollakin lailla työnteko.
- Maksamaan tuotteita tai palveluita/ asiakaspalvelua
- kaikkia melkee
- Tykkäsin myydä tuotteita ja olla yhteistyössä mukana. Ja laskujen lähettäminen oli hauskaa.
- rahan oikein käyttö.
- ei mt
- Palvelemaan asiakkaita.
- aikuisten arki
- siivooja oli kiva ammatti
- en tiiä
- Opin myös ettei kannata ottaa hirveästi lainaa.
- Opin aikuisuutta laskujen maksamista ja työelämää.
- Että laskuja pitää käydä koko ajan maksamassa.
- ei mikään
- no ehkä..en mä tiiä ;)
- XDxD
- myymään tuotteita tai palveluita/asiakaspalvelua
- Aikuisten työtä!
- ?
- Että työnteko on kohtalaista eikä niin kivaa välillä kuin luulisi
- ostamaan kortilla
- ei mikään
- lol
- Puhumaan yleisölle!
- ei
- se että hyvinvointikeskuksessa on kiireellistä ja hauskaa toimia.

12. Valitse mukavin asia Yrityskylä-päivässä:

Vastaajien määrä: 245

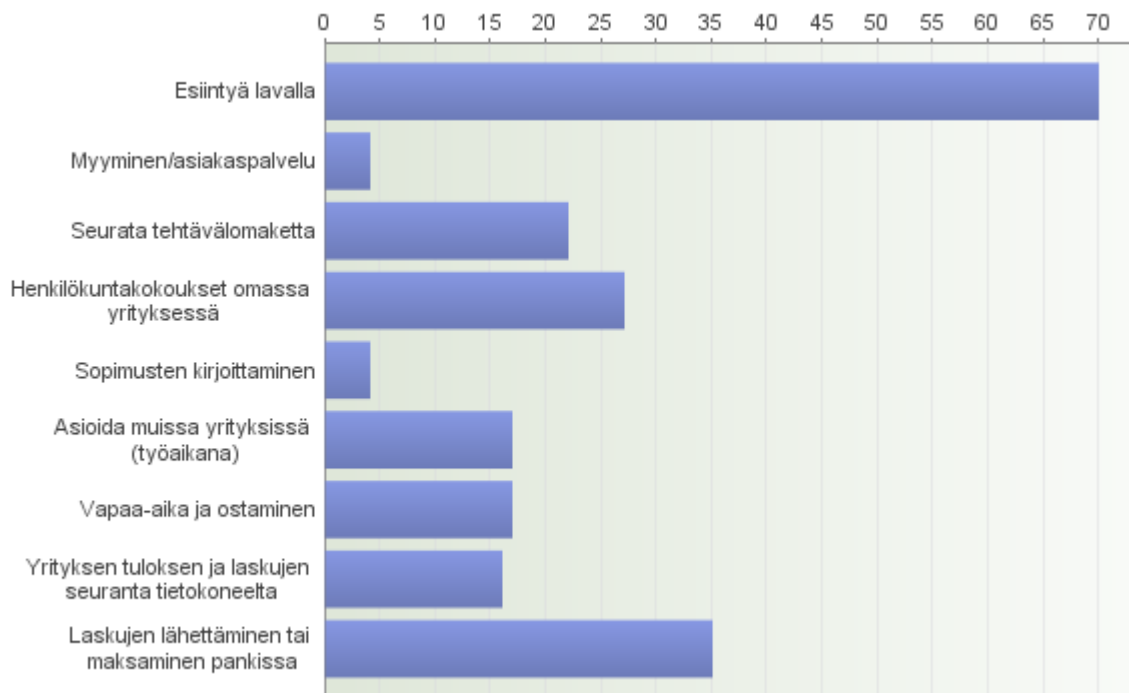

14. Valitse ikävin asia Yrityskylässä:

Vastaajien määrä: 212

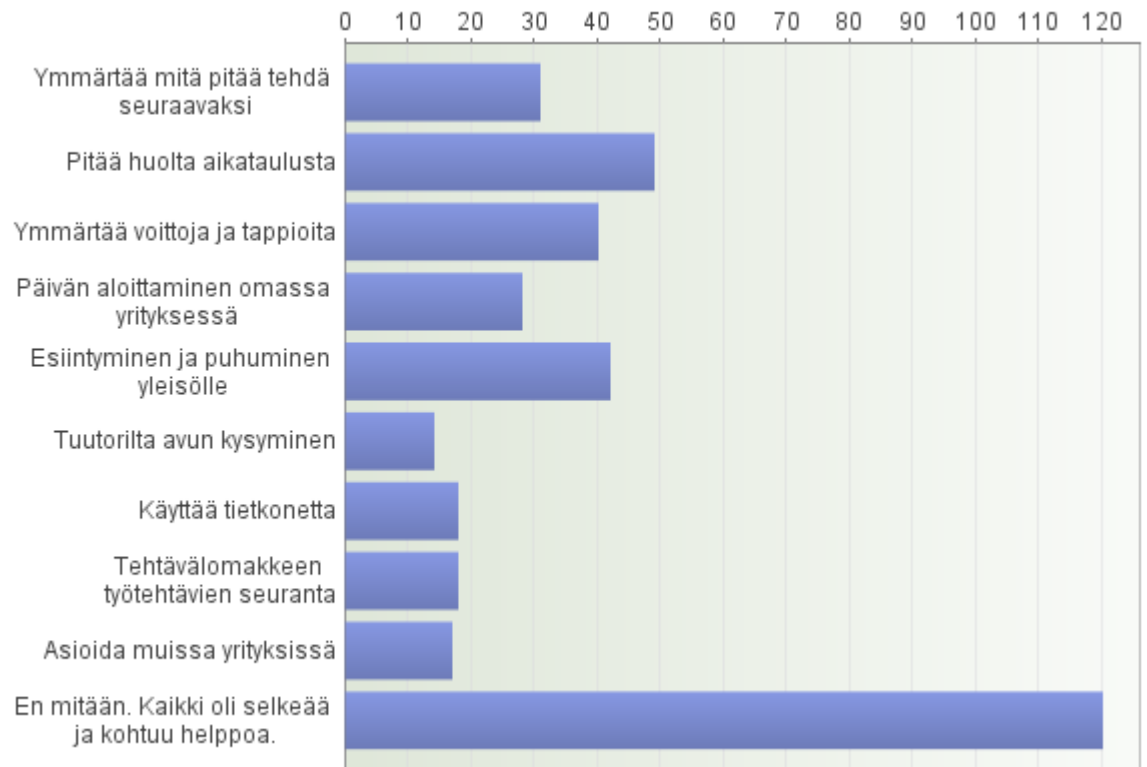
15. Jokin muu, mikä?

Vastaajien määrä: 76

- Ei mikään!
- Ei mikään
- ei mikään
- Ei mitään.
- Ei mikään oikeastaan.
- Liian pitkät tauot
- ei mikään
- vapaa ajalla kun ei ollut tekemistä.
- Alkuun pääseminen.
- Jos oli jonoa yrityksessä.
- Ei mikään.
- töitten tekeminen oli mukavempaa kuin vapaa-aika.
- Ei mikään!
- vähän jänitti lavalla
- Ei yrityskylässä ollut mikään ikävää.
- -
- Mulla on nuha :(
- ei mikään!
- työn tekeminen
- ..
- en tiedä.
- tappio
- ei ole muita
- potilaita tulee jatkuvasti
- Ei kuulu teille!
- epä onnistuminen
- -
- ---
- Emt
- Ei oikein mikään, paitsi että: Lavalla lukeminen meidän asioista eise ollut suinkaan paha mutta jännitti niin paljon!!
- ....
- lyhyt aika
- Vapaa-aika ,sillä ei ollut monia kavereitani samaan aikaan vapaalla eikä saanu tehdä ylitöitä.
- ostettavaa oli niin vähän että vapaa-ajalla oli tylsää ja menin vapaa-ajalla tekemään töitä vaikka ei olisi tarvinnut
- ei ole
- kaikki oli hyviä ammatteja
- ei ollut ikävää
- Ettei yhteistyö aina sujunut.
- Lavalla esiintymine oli jännittävää ja pelottavaa...
- Kun piti mennä jokaiseen yritykseen imottamaan yhdestä asiasta...:(se oli ärsyttävää kun en tuntenut asiaa
- ne oli tylsiä ne kaikki kokoukset mikkä pidettiin siinä aulassa
- en taaskaan oikeen tiiä XD
- piti maksaa laskuja=(

16. Koin vaikeaksi seuraavat asiat (voit valita useamman):

Vastaajien määrä: 242

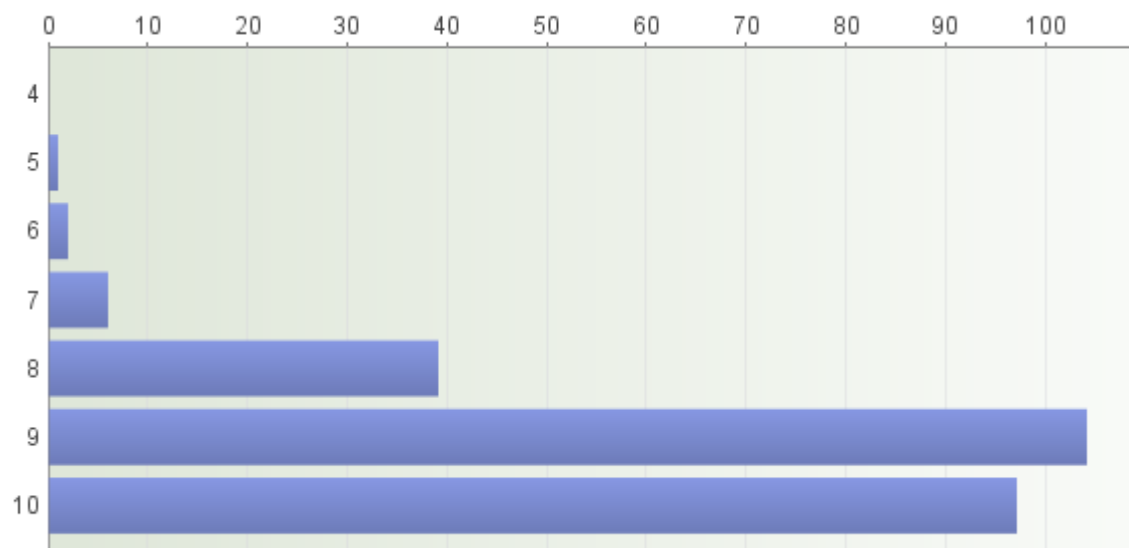
17. Jokin muu, mikä?

Vastaajien määrä: 44

- -
- Ei mitään.
- Ei mitään.
- Kaataa tarpeeksi paljon puita
- ei mikään muu.
- Alkuun pääseminen.
- -
- Easy....
- Lainojen maksu oli ankalaa.
- -
- ..
- ei muuta :))
- ei oikee ollu muita
- Selittää tarkasti mitä pitää tehdä.
- ---
- No ei oikein mikään muu.
- ei mikään.
- ei mikään
- kaikki oli ihan kivoja
- etsiä tietty paikka kun vei laskuja

18. Arvosananani Yrityskylä-päivälle kokonaisuudessaan

Vastaajien määrä: 249

19. Perusteluni arvosanalle:

Vastaajien määrä: 202

- ...
- oli kivaa
- Siellä oli tosi kivaa ja opin paljon esim. maksa´maan laskuja
- oli tosi kivaa ja oppi miten työtä tehdään
- öö mitähän mä ny sanoosin
- siellä oli tosi kivaa ja mukavaa.
- Kaikki meni hyvin.
- kun siellä oli hauskaa ja sia ostaa kaikkea kivaa kotiin.
- Onnistuin myymään hyvin tavaraa ja olin ystävällinen asiakkaille.
- kaikki sujui mielestäni hyvin ja kaikki oli hauskaa, helppoa :)
- siellä oli niin kivaa, koska kassalla oli kivaa. Ja siellä pystyi ostamaan kivoja tavaroita.
- Myin sisäseinötapettia paljon ja ulkoseinätapetti paljon. Myös UPM:lle myin palapeli-kartonkeja aika paljon. Olin Yrityskylä-päivänä ihan hyvä myyjä.
- yrityskylä oli tosi hyvä paikka!!!!!!
- Sillä päivä oli hauska ja työ sopiva
- koska siellä oli hauskaa, mutta jotkin asiat eivät olleet niin kivoja esim. lavalla oleminen ja puhua kaikille
- Koska oli aika hyä päivä
- Siellä oli mukavaa kun oli niin hieno paikka kun sai toimia kuin aikuiset
- oli kivaa ja kaikki meni täydellisesti
- no hoidin asiani hyvin
- Yrityskylässä oli kivaa ja kaikki oppivat jotain työnteosta
- koska siellä oli hauskaa.
- Siellä oli siistiä, seinät olivat tarpeeksi tukevat ja tuutorit olivat ystävällisiä.
- yrityskylä oli mahtava paikka
- oli hauskaa ja mukavaa
- yrityskylä on PARAS paikka!!
- No ei nyt ole varsinaisesti mitään perusteluja mutta yrityskylässä oli niin kivaa.
- Yrityskylässä sai tehdä töitä, toimia kuluttajana ja paaljon muuta kivaa!!!
- Koska tein kaikki hyvin...
- Yrityskylässä kaikki oli kivaa. Mikään ei ollut huonoa.
- Kaikki onnistui hyvin ja mikään ei tuntunut olevan vaikeaa ja meillä oli hyvä henkilökunta.
- Siellä ooli kivaa ! (:
- no hyvää ruokaa tuutorit olivat kivoja
- siellä oli hauskaa
- Siellä oli tosi kivaa. Pidin työstäni.
- Siellä oli hauskaa ja siellä oppi uusia asioita kuten asiakaspalvelua.
- koska teimme hyvää työtä
- no siellä oli niin kivaa ja paras paikka ikimaailmassa
- koska oli tosi mukavaa